

Đức Dũng
SẮN VÀNG
Tiểu thuyết

NXB Tổng hợp Sông Bé xuất bản lần đầu năm 1989
Nhà xuất bản Hồng Đức tái bản năm 2024

Chương 2
THUNG LŨNG VÀNG

Kỳ 2:

-3-

Tờ lịch dừng lại ở ngày 20-6 nhắc Lê Hà nhớ đến một việc quan trọng. Câu chuyện ấy gắn liền với bài báo “*Vùng rừng kêu cứu*” của cô đã đăng trên báo tỉnh từ tuần trước.

Tuần trước, ông Hàn, Tổng biên tập báo tỉnh đã trao đổi với Lê Hà trong suốt một giờ đồng hồ về chuyện này. Ông cho cô biết bài báo của cô đã gây ra một chấn động trong ngành Lâm nghiệp của tỉnh, Ông giám đốc Sở Lâm nghiệp đã đưa vấn đề ra hội nghị của tỉnh và đòi phải kiểm điểm tác giả của bài viết này. Trước mắt, ông đòi Ban biên tập báo tỉnh phải có bài cải chính!

Trong mấy ngày vừa qua, đã có tới vài ba cán bộ thanh tra của tỉnh, của ngành Lâm nghiệp đến Tòa soạn báo. Tình hình có vẻ nghiêm trọng vì ai cũng biết rằng ông giám đốc ngành Lâm nghiệp có quan hệ thông gia với ông Bí thư tỉnh ủy.

Đứng trước những sóng gió như vậy, Ban biên tập báo tỉnh không phải là không có những dao động ban đầu. Nhưng họ đã quyết tâm đấu tranh đến

cùng cho sự thật. Để có được thái độ như vậy, trước hết phải kể đến vai trò của ông Hàn, Tổng biên tập.

Ông Hàn vốn không có nghề báo. Trước kia, ông là cán bộ Tuyên huấn của ngành đường sắt. Sáu năm trước, ông xin chuyển công tác về quê ở tỉnh H. và trở thành chuyên viên làm việc trong Ban Tuyên huấn tỉnh. Một năm sau, ông đã phấn đấu lên đến chức Phó Ban Tuyên huấn và khi ông Tổng biên tập cũ của báo tỉnh được nghỉ hưu, ông Hàn đã được cử sang gánh vác nhiệm vụ quan trọng này.

Ngay trong buổi gặp mặt đầu tiên với toàn thể anh chị em phóng viên, biên tập viên của báo, ông đã tâm sự một điều làm cho mọi người sửng sò, ông nói: “Đối với tôi, nghề báo đang là con số không. Tôi đến đây là để học hỏi thêm các đồng chí!”. Quả đúng như vậy. Ông Hàn chưa bao giờ làm báo. Bình sinh, ông chỉ viết vài ba bài cho báo và Đài phát thanh tỉnh khi được phân công. Trong thời gian ba năm ở cương vị Tổng biên tập báo, mỗi năm ông chỉ đóng góp được một bài thơ châm biếm cho số báo Xuân – một bài thơ theo thể “thất ngôn tứ tuyệt”. Nhưng bù lại, ông lại có những phẩm chất mà ông Tổng biên tập trước không có. Đó là ông luôn luôn bên vực phóng viên, biên tập viên của mình. Trong những trường hợp bị kiện, ông sẵn sàng đưa cái chức Tổng biên tập của mình ra để cam đoan với Thường vụ Tỉnh ủy về sự đúng, sai của bài báo. Ông chiến đấu kiên cường với tất cả những ai tỏ ý coi thường hoặc có thái độ trù dập với cán bộ, phóng viên trong cơ quan mình. Ông làm tất cả những điều đó bằng một niềm tin chân thành, thậm chí hơi ngây thơ về sự trong sáng của những người dưới quyền. Nhưng chính vì thế, ông được mọi người trong cơ quan tin yêu.

Tuy nhiên, trong những năm qua, ông Hàn cũng đã rút ra được một số kinh nghiệm. Trong đó có một kinh nghiệm quý báu là: khi chuẩn bị đăng lên báo một bài phê bình, đồng thời cũng phải chuẩn bị luôn tinh thần để hầu kiện. Do đó, ngay sau khi Lê Hà từ Lâm Sơn trở về, ông đã dành trọn một buổi chiều để nghe cô trình bày lại những số liệu và cố gắng ghi nhớ mọi điều mà cô đã kể lại. Thực tế cho thấy ông đã không tốn công vô ích vì chỉ chưa đầy một ngày sau khi báo đăng bài của Lê Hà, một cán bộ thanh tra của ngành Lâm nghiệp đã xông xộc tới Tòa soạn với vẻ hăm dọa ra mặt. Hôm

ấy, ông Hàn cho người đi gọi Lê Hà tới. Trong khi chờ đợi, ông pha trà mời khách bằng thái độ nhã nhặn và một nụ cười độ lượng trên môi. Nụ cười ấy ngầm ý rằng: “Chúng tôi đã biết trước là thế nào các vị cũng sẽ giãy lên như đĩa phải vôi mà! Nhưng cứ bình tĩnh. Hãy chuẩn bị tinh thần mà lắng nghe những số liệu của chúng tôi! Các vị cần phải hiểu rằng tờ báo tỉnh không phải là nơi dùng để nói đùa!”

Diễn biến của cuộc đối thoại đầy kịch tính sau đó đã diễn ra đúng như vậy. Khi ông cán bộ thanh tra nọ đã tung ra hết những lời bực dọc về sự “thiếu trung thực của bài viết mang mục đích bôi nhọ”, ông Hàn và Lê Hà đã thay nhau “nã” những số liệu khiến vị khách tối tăm mặt mũi. Anh ta đã phải rút lui trong một tâm trạng bối rối. Tuy nhiên, trước khi ra về, anh ta vẫn để lại một lời đe dọa: “Được, các anh chị chuẩn bị tinh thần để mà nói với tỉnh!”

Thực tế cho thấy họ đã không dọa suông. Hôm nay chính là ngày mà Ủy ban tỉnh tổ chức họp về bài báo **“Vùng rừng kêu cứu”** phản ánh những sự thật bị đăt ở lâm trường Sông Hoàng 2. Nghe nói trong cuộc họp này, ngoài những đại diện của tỉnh, của ngành Lâm nghiệp, còn có đại diện của Công an tỉnh cùng dự. Nếu so với tất cả những vụ kiện đã từng xảy ra đối với báo tỉnh, đây có thể sẽ là vụ kiện lớn nhất. Do đó, để chuẩn bị cho nó, suốt cả ngày hôm qua, Ban biên tập báo đã phải tổ chức một cuộc họp với những phóng viên, biên tập viên “sùng sỏ” nhất để chuẩn bị về số liệu và cả những kinh nghiệm đấu tranh. Cũng trong cuộc họp đó, mọi người đã thống nhất sẽ đấu tranh đến cùng vì sự thật! Điều đó động viên Lê Hà rất nhiều và cô chờ đợi cuộc đối chất này với tâm trạng của người tin vào chiến thắng.

-4-

Những biến động khó lường chỉ mới đến cách đây khoảng hai tháng.

Dạo đó, Hương bỗng có khách đến chơi. Đó là một thanh niên đáng nhỏ thỏ, nước da đen cháy nhưng tính cách thì khá hoạt bát. Theo giới thiệu của Hương, anh ta tên là Hải, công nhân thuộc lâm trường Sông Hoàng. Hai người ở cùng làng với nhau thuộc một huyện cạnh thị xã. Do đội trồng rừng của Hải nằm trong vùng Sơn Động nên mỗi khi có dịp về lâm trường bộ, anh

thường ghé qua đây để gửi xe đạp hoặc để mượn xe. Trong con mắt của những người trong khu tập thể này, quan hệ đó là hoàn toàn bình thường. Ở miền núi cao xa xôi này, những người đồng hương gặp gỡ nhau, nhanh chóng trở thành thân thiết là chuyện rất thường tình.

Nhưng sự việc không dừng lại ở đó. Hương lại có một người bạn mới. Đó là một thanh niên trạc độ 30 tuổi, dáng cao lớn, gân guốc và bộ dạng hiền hậu. Hương cho biết đó là một người “bạn học cũ” nhưng những người xung quanh không tin lắm. Không ai biết người bạn mới của Hương làm việc gì ở vùng rừng núi xa xôi này, nhưng thỉnh thoảng lại thấy anh ta xuất hiện. Hai người thường ra sườn đồi cạnh khu tập thể và ngồi nói chuyện. Quan hệ đó ngày càng trở nên thân thiết hơn. Nhưng điều đáng lo ngại nhất là Hương đã có những thay đổi kỳ lạ. Cô ta bắt đầu thay đổi quần áo và các kiểu tóc một cách thường xuyên. Tiếp đó là sự thay đổi về tính tình. Hương trở nên ít nói hơn trước. Đôi khi, bạn bè thường thấy cô ta ngồi một mình ở sườn đồi và nhìn trống rỗng vào hoàng hôn đang lặn dần bằng ánh mắt của một con người đang phải trải qua những giằng xé.

Rồi cái điều phải đến đã đến: Hương bất ngờ bỏ trường đi ba ngày. Không biết cô ta đi đâu, nhưng khi trở về, cô ta càng lỳ lợm hơn và né tránh câu hỏi của những người xung quanh. Lần đó, Hương bị Ban giám hiệu kiểm điểm và cô hứa là sẽ sửa chữa. Nhưng ít ngày sau, Hương lại bỏ đi một lần nữa. Lần này, cô ta mang theo tất cả quần áo và những tư trang khác. Hương ra đi âm thầm, không cho ai biết. Không ai biết là Hương đi đâu. Ít lâu sau, theo như lời kể của một số người tình cờ gặp, Hương đã xuất hiện thung lũng Vàng trong vùng Sơn Động. Nhưng ngay cả Ban giám hiệu nhà trường cũng không dám khẳng định điều đó, cho đến khi một cô giáo trong trường bất ngờ gặp Hương cùng với người bạn trai cao lớn đang mua hàng ở chợ thị trấn Cộc. Cũng từ đó, người ta thường xuyên gặp Hương thường đi lại qua con đường nối từ thung lũng Vàng ra thị trấn này.

Những điều đó, thầy giáo Minh không dám kể hết cho Công nghe. Ông không có đủ can đảm để nhìn chàng trai tốt bụng này đau khổ nhiều hơn. Nhưng cái khó nhất là phải nói sao cho anh hiểu rằng không còn hy vọng gì

nữa và cách duy nhất là quay trở về. Những suy tính như vậy làm ông lúng túng. Sau nhiều phút đắn đo, cuối cùng ông nói với Công:

-Thung lũng Vàng là một con quái vật. Nó sẽ biến đổi hoàn toàn con người. Ở đó, mọi thành quả của văn minh đều trở nên vô nghĩa. Chỉ còn lại những quan hệ nguyên thủy và lẽ phải chỉ là bạo lực. Tốt hơn hết, em hãy quên cô ấy đi !

Công ngồi nghe, im lặng. Anh không muốn làm cho thầy giáo già ấy lo lắng vì ý định của mình. Đêm hôm ấy, anh nghĩ lại và sáng hôm sau dậy sớm để lên đường. Nhưng thầy Minh đã dậy trước anh và đã nấu xong cơm. Họ ăn với nhau một bữa cơm giản dị để chia tay. Sau đó, Công tạm biệt những cô giáo xung quanh. Thầy Minh và Thủy tiễn Công ra công trường. Ông trao cho Công một bọc cơm và một gói nhỏ:

-Em cầm tạm ít tiền để đi đường. Đừng ngại. Không nhiều nhận gì đâu. Chắc cũng chỉ vừa đủ để em về đến thị xã thôi! Đó là tất cả số tiền mà tôi đã dành dụm được!

Công ứa nước mắt trước cử chỉ hào phóng ấy. Nhưng anh chưa kịp nói gì thì Thủy cũng đã trao cho anh một gói nhỏ:

-Anh cầm thêm ít tiền này nữa. Anh đang cần hơn!

Có lẽ suốt đời mình, Công sẽ không bao giờ quên được ánh mắt của thầy Minh và Thủy lúc chia tay. Trong những ánh mắt nhìn thẳng ấy có cả niềm cảm thông và sự chân tình. Anh hiểu rằng tâm hồn họ phải trong sáng đến mức nào mới có thể có được những ánh mắt chân tình đến thế.

Khi thấy Công không quay trở lại mà bước vào con đường dẫn đến vùng Sơn Động, thầy Minh ngẩn ngai hỏi:

-Em định đi đâu?

Công không trả lời ngay. Anh đưa tay sửa lại chiếc kính cận đang trễ xuống và nhìn hút vào con đường gập ghềnh chạy khuất trên những sườn đồi. Sau đó, anh nói bằng giọng kiên quyết:

-Em muốn gặp Hương. Dù chỉ là lần cuối!

Thầy giáo già nói giọng buồn rầu:

-Vô ích thôi! Tốt hơn hết là em hãy quay trở về.

Nhìn vẻ mặt của Công, thầy chậm rãi nói tiếp:

-Em đã quyết, tôi không dám ngăn. Nhưng chắc chắn là sẽ tốn công vô ích thôi! Sẽ không có gì tốt đẹp chờ đợi con người ta ở đó cả. Chỉ cần hai ngày chứ đừng nói gì đến hai tháng, mọi thứ đã thay đổi hoàn toàn rồi!

Trước khi Công quả quyết bước đi, ông chào anh bằng giọng đầy băn khoăn, lo lắng:

-Em đi... bảo trọng nhé!

Công gật đầu, im lặng. Anh đã quyết phải gặp lại Hương, dù chỉ là một thoáng nhàn ngủ. Anh muốn đối mặt với sự thật, dù đó là một sự thật tàn nhẫn. Và còn một điều nữa: Từ trong sâu thẳm của trái tim anh, vẫn có một tiếng nói hy vọng dù yếu ớt: “Nếu như tất cả những điều đó chỉ là một sự nhầm lẫn thì sao? Cũng có thể mọi người đã nhầm lẫn lắm chứ?”

Tiếng nói ấy cứ vang lên trong Công. Hình như nhận thấy điều đó, thầy giáo già thở dài. Ông rút từ trong túi ra một lá thư nhỏ:

-Thôi được, nếu ý em đã muốn như vậy. Đây là điều cuối cùng mà tôi có thể giúp em: trong vùng Sơn Động, tôi có một người bạn. Ông ấy tên là Hạnh, là đội trưởng đội trồng rừng số 10. Ngày xưa, chúng tôi là lính trong cùng một đại đội được cử về đây xây dựng lâm trường. Ông Hạnh là một người tốt, rất tốt! Em cầm thư này đến gặp ông ấy. Tôi đã dặn ông ấy giúp em.

Ngừng lại một lát, thầy nói thêm:

-Tôi vẫn đoán trước rằng thế nào em cũng sẽ vào trong đó nên đã viết sẵn lá thư này từ tối qua, mặc dù tôi rất mong không phải đưa nó cho em! Đây, em cầm lấy đi!

Công giơ tay đón lá thư. Thủy chợt nắm tay anh và nói bằng giọng không giấu nổi lo lắng:

-Anh nhớ thật cẩn thận! Thật cẩn thận anh Công nhé !

Trong giọng nói và ánh mắt của cô giáo trẻ ấy, Công chợt đọc thấy những điều thật kỳ lạ. Và lần đầu tiên anh nhận thấy rằng đôi mắt của Thủy khác hẳn đôi mắt của Hương. Ở đây không có những khát vọng bùng cháy mà chỉ có sự dịu dàng. Đây cũng là biển nhưng không phải là biển đêm hun hút một ngọn đèn mà là biển của những ngày nắng đẹp với màu xanh hiền dịu đến nao lòng! Bằng một động tác mà chính anh cũng không lường trước được, Công rút từ trong ra hai bài thơ đã được chép cẩn thận trên giấy trắng và trao cho Thủy. Ngay sau đó, anh vội vã quay đi. Anh hiểu rằng nếu cứ dửng dăng ở lại, rất có thể anh sẽ nghe theo lời khuyên đúng đắn của thầy Minh.

Nhìn theo những bước chân của chàng trai gầy gò, thầy giáo già và Thủy lặng lẽ nhìn nhau. Họ không nén nổi một tiếng thở dài đầy lo ngại. Hình như họ cảm thấy mình có lỗi vì đã không giữ được Công ở lại. Thung lũng Vàng giống như một vũng lầy tội lỗi và bất cứ kẻ nào đã sa chân xuống đó đều sẽ phải trả giá.

Để lại sau lưng những điều tốt đẹp ấy, Công vội vã bước trên con đường gập ghềnh mà chưa biết rằng anh đã bắt đầu dấn vào một cuộc phiêu lưu nguy hiểm. Cuộc phiêu lưu sẽ để lại cho anh những dấu ấn dữ dội không bao giờ quên được...

(Còn nữa)

Đức Dũng

